

ЗАТВЕРДЖЕНО

Розпорядження начальника
Чернігівської обласної
військової адміністрації

27 червня 2023 року № 399

(у редакції розпорядження
начальника Чернігівської
обласної військової
адміністрації
від 21 березня 2025 р. № 518)

Положення
про територіальну підсистему єдиної державної системи цивільного
захисту Чернігівської області

1. Це Положення визначає основи створення територіальної підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту Чернігівської області (далі - територіальна підсистема), її склад, завдання та рівні.

2. У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

ланка територіальної підсистеми – складова частина територіальної підсистеми, яка створюється районними державними (військовими) адміністраціями – у районах Чернігівської області (крім територій Чернігівської територіальної громади), виконавчим органом Чернігівської міської ради – на території Чернігівської міської територіальної громади, і до якої входять субланки ланки територіальної підсистеми, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту;

субланка – складова частина ланки територіальної підсистеми, яка утворюється виконавчими органами міських (крім Чернігівської міської ради), селищних, сільських рад у територіальних громадах району і до якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту;

територіальна підсистема – складова частина єдиної державної системи цивільного захисту, яка створюється в Чернігівській області, і до якої входять ланки територіальної підсистеми, органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

Інші терміни вживаються у значенні, наведеному в Кодексі цивільного захисту України, Положенні про єдину державну систему цивільного захисту,

затвердженому постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11).

3. Метою створення територіальної підсистеми є здійснення заходів щодо захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій у мирний час та в особливий період у Чернігівській області.

4. Завданнями територіальної підсистеми є:

1) забезпечення готовності органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту до дій, спрямованих на запобігання і реагування на надзвичайні ситуації або небезпечні події;

2) організація та здійснення заходів щодо захисту населення і територій Чернігівської області від надзвичайних ситуацій;

3) планування заходів цивільного захисту;

4) організація та здійснення заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;

5) проведення рятувальних та інших невідкладних робіт з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, організація життєзабезпечення постраждалого населення;

6) ліквідація наслідків надзвичайних ситуацій або небезпечних подій;

7) проведення моніторингу і прогнозування виникнення надзвичайних ситуацій та їх розвитку на території Чернігівської області, визначення ризиків їх виникнення на території відповідного регіону, оцінка соціально-економічних наслідків надзвичайних ситуацій, визначення на основі прогнозних даних обсягу потреби в силах, засобах, матеріальних та фінансових ресурсах;

8) ліквідація медико-санітарних наслідків надзвичайних ситуацій та епідемій, надання екстреної медичної допомоги постраждалим у зоні надзвичайної ситуації, здійснення заходів медичного забезпечення;

9) навчання населення щодо поведінки та дій у разі виникнення надзвичайної ситуації;

10) організація і проведення підготовки керівного складу та фахівців органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування, суб'єктів господарювання, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів цивільного захисту;

11) здійснення заходів щодо створення та використання наявного фонду захисних споруд цивільного захисту для укриття населення;

12) створення, збереження і раціональне використання резерву матеріальних ресурсів, необхідних для запобігання і реагування на надзвичайні ситуації;

13) забезпечення сталого функціонування суб'єктів господарювання і територій в особливий період;

14) підготовка керівного складу територіальної підсистеми до дій у разі мобілізації та виконання завдань цивільного захисту у воєнний час, з урахуванням норм міжнародного гуманітарного права;

15) здійснення заходів щодо соціального захисту постраждалого населення;

16) інші завдання, визначені законом.

5. Територіальна підсистема складається з:

Корюківської районної ланки у складі: Корюківської, Менської, Сновської міських, Сосницької, Холминської селищних субланок;

Ніжинської районної ланки у складі: Бахмацької, Батуринської, Бобровицької, Борзнянської, Носівської, Ніжинської міських, Дмитрівської, Лосинівської селищних, Вертіївської, Височанської, Комарівської, Крутівської, Макіївської, Мринської, Новобасанської, Плисківської, Талалаївської сільських субланок;

Новгород-Сіверської районної ланки у складі: Новгород-Сіверської, Семенівської міських, Коропської, Понорницької селищних субланок;

Прилуцької районної ланки у складі: Ічнянської, Прилуцької міських, Варвинської, Ладанської, Линовицької, Малодівицької, Парафіївської, Срібнянської, Талалаївської селищних, Сухополов'янської, Яблунівської сільських субланок;

Чернігівської районної ланки у складі: Городнянської, Остерської міських, Березнянської, Гончарівської, Добрянської, Деснянської, Козелецької, Куликівської, Любецької, Михайло-Коцюбинської, Олишівської, Ріпкинської, Седнівської селищних, Іванівської, Киїнської, Киселівської, Кіптівської, Новобілоуської, Тупичівської сільських субланок;

Чернігівської міської ланки, до складу якої входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання, які виконують завдання цивільного захисту.

Положення про ланку територіальної підсистеми, її субланку затверджується органом, що її утворив.

6. Безпосереднє керівництво територіальною підсистемою, її ланкою, субланкою здійснюється посадовою особою, яка очолює орган, що створив таку підсистему, ланку, субланку.

7. До складу територіальної підсистеми та її ланок входять органи управління та підпорядковані їм сили цивільного захисту, відповідні суб'єкти господарювання.

8. Для координації діяльності районних державних (військових) адміністрацій, міських, селищних та сільських рад, суб'єктів господарювання у сфері цивільного захисту функціонують:

на регіональному рівні – регіональна комісія з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій Чернігівської області;

на місцевому рівні – місцеві комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій районів, міських, селищних та сільських територіальних громад;

на об'єктовому рівні – комісії з питань надзвичайних ситуацій суб'єктів господарювання.

Регіональні, місцеві та об'єктові комісії з питань техногенно-екологічної безпеки та надзвичайних ситуацій провадять свою діяльність відповідно до положень про них.

Для координації робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на регіональному, місцевому та об'єктовому рівні у разі потреби утворюються спеціальні комісії з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації.

9. Управління територіальною підсистемою здійснюють:

1) на регіональному рівні – Чернігівська обласна державна (військова) адміністрація, Департамент з питань цивільного захисту та оборонної роботи Чернігівської обласної державної адміністрації, Головне управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Чернігівській області;

2) на місцевому рівні – районні державні (військові) адміністрації, виконавчі органи міських, селищних та сільських рад, підрозділи (посадові особи) з питань цивільного захисту, які утворюються в їх складі, підрозділи Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Чернігівській області;

3) на об'єктовому рівні – керівник суб'єкта господарювання, а також підрозділи (посадові особи) з питань цивільного захисту, які утворюються (призначаються) відповідно до законодавства.

10. Для забезпечення управління, координації дій органів управління та підпорядкованих їм сил цивільного захисту, здійснення цілодобового

чергування та забезпечення збору, оброблення, узагальнення та аналізу інформації про обстановку функціонують:

1) на регіональному рівні:

оперативно-чергові служби пунктів управління Чернігівської обласної державної (військової) адміністрації;

оперативно-чергова служба центру управління в надзвичайних ситуаціях Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій в Чернігівській області;

оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання (у разі їх утворення);

2) на місцевому рівні:

чергові служби районних державних (військових) адміністрацій та виконавчих органів міських, селищних, сільських рад;

оперативно-чергові (чергові, диспетчерські) служби територіальних органів центральних органів виконавчої влади, суб'єктів господарювання (у разі їх утворення);

3) на об'єктовому рівні – чергові (диспетчерські) служби суб'єктів господарювання (у разі їх утворення).

У разі виникнення надзвичайних ситуацій до організації заходів з ліквідації їх наслідків залучаються представники заінтересованих органів державної влади.

11. Для забезпечення сталого управління заходами цивільного захисту та реалізації функцій, передбачених на особливий період, органами державної влади, Чернігівською обласною державною (військовою) адміністрацією, органами місцевого самоврядування і суб'єктами господарювання використовується державна система пунктів управління.

12. До складу сил цивільного захисту територіальної підсистеми належать:

підрозділи (частини) Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Головного управління Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Чернігівській області;

регіональні, комунальні, об'єктові аварійно-рятувальні служби та аварійно-рятувальні служби громадських організацій;

об'єктові та територіальні формування цивільного захисту;

об'єктові та територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту;

добровільні формування цивільного захисту.

13. До складу територіальної підсистеми входять територіальні спеціалізовані служби цивільного захисту, що утворюються органами

управління і суб'єктами господарювання відповідно до законодавства згідно Переліком територіальних спеціалізованих служб сил цивільного захисту територіальної підсистеми, що додається.

Облік сил цивільного захисту територіальної підсистеми ведеться Головним управлінням Державної служби України з надзвичайних ситуацій у Чернігівській області.

14. Режими функціонування територіальної підсистеми встановлюються відповідно до статей 11-15 Кодексу цивільного захисту України, заходи з їх реалізації визначаються відповідно до Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11.

Режим підвищеної готовності та режим надзвичайної ситуації для територіальної підсистеми встановлюється:

за рішенням Кабінету Міністрів України – для єдиної державної системи цивільного захисту в повному обсязі або частково для кількох окремих її територіальних підсистем;

за рішенням Чернігівської обласної державної (військової) адміністрації – для територіальної підсистеми в повному обсязі або частково для кількох окремих її складових;

за рішеннями районних державних (військових) адміністрацій – для відповідної ланки територіальної підсистеми в повному обсязі або частково для кількох окремих її субланок;

за рішенням виконавчого органу Чернігівської міської ради – для відповідної ланки територіальної підсистеми;

за рішеннями виконавчих органів міських, селищних та сільських рад – для відповідної субланки ланки територіальної підсистеми.

15. Основними завданнями, що виконуються територіальною підсистемою у відповідних режимах функціонування, є:

1) у режимі повсякденного функціонування:

забезпечення спостереження, гідрометеорологічного прогнозування та здійснення контролю за станом навколишнього природного середовища та небезпечних процесів, що можуть призвести до виникнення надзвичайних ситуацій на об'єктах підвищеної небезпеки і прилеглих до них територіях, а також на територіях, на яких існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів;

розроблення і виконання цільових та науково-технічних програм запобігання виникненню надзвичайних ситуацій;

здійснення планових заходів щодо запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, забезпечення безпеки та захисту населення і територій від таких ситуацій, а також заходів щодо підготовки до дій за призначенням органів управління та сил цивільного захисту;

забезпечення готовності органів управління та сил цивільного захисту до дій за призначенням;

організація підготовки фахівців цивільного захисту, підготовка керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією і здійсненням заходів щодо цивільного захисту, навчання населення діям у разі виникнення надзвичайних ситуацій;

організація та проведення моніторингу надзвичайних ситуацій, визначення ризиків їх виникнення відповідно до статті 43 Кодексу цивільного захисту України;

підтримання в готовності автоматизованих систем централізованого оповіщення про загрозу або виникнення надзвичайних ситуацій;

2) у режимі підвищеної готовності:

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про загрозу виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії у можливій зоні надзвичайної ситуації;

формування оперативних груп для виявлення причин погіршення обстановки та підготовки пропозицій щодо її нормалізації;

посилення спостереження та контролю за гідрометеорологічною обстановкою, ситуацією на території об'єкта підвищеної небезпеки або за його межами, території, на якій існує загроза виникнення геологічних та гідрогеологічних явищ і процесів, а також здійснення постійного прогнозування можливості виникнення надзвичайних ситуацій та їх масштабів;

уточнення (у разі потреби) планів реагування на надзвичайні ситуації, здійснення заходів щодо запобігання їх виникненню;

уточнення та здійснення заходів щодо захисту населення і територій від можливих надзвичайних ситуацій;

приведення в готовність наявних сил і засобів цивільного захисту, залучення у разі потреби додаткових сил і засобів;

3) у режимі надзвичайної ситуації:

введення в дію планів реагування на надзвичайні ситуації;

здійснення оповіщення органів управління та сил цивільного захисту, а також населення про виникнення надзвичайної ситуації та інформування його про дії в умовах такої ситуації;

призначення керівника робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації;

визначення зони надзвичайної ситуації;

здійснення постійного прогнозування зони можливого поширення надзвичайної ситуації та масштабів можливих наслідків;

організація робіт з локалізації і ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, залучення для цього необхідних сил і засобів;

організація та здійснення заходів щодо життєзабезпечення постраждалого населення;

організація та здійснення (у разі потреби) евакуаційних заходів;

організація та здійснення радіаційного, хімічного, біологічного, інженерного та медичного захисту населення і територій від наслідків надзвичайної ситуації;

здійснення безперервного контролю за розвитком надзвичайної ситуації та обстановкою на аварійних об'єктах і прилеглих до них територіях;

інформування органів управління цивільного захисту та населення про розвиток надзвичайної ситуації та заходи, що здійснюються;

здійснення інших необхідних заходів залежно від обстановки, що виникла.

16. В особливий період територіальна підсистема здійснює заходи відповідно до вимог Конституції України, Кодексу цивільного захисту України та з урахуванням особливостей, що визначаються законами України «Про правовий режим воєнного стану», «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію», іншими нормативно-правовими актами України, планами цивільного захисту на особливий період.

До основних заходів, що здійснюються в разі переведення територіальної підсистеми з режиму функціонування в мирний час на режим функціонування в особливий період у період воєнного стану, залежно від встановленого ступеня готовності відносяться:

оповіщення органів управління та сил цивільного захисту територіальної підсистеми, а також населення про загрозу чи застосування противником засобів ураження;

введення в дію та реалізація планів цивільного захисту на особливий період;

приведення органів управління та сил цивільного захисту, пунктів управління, систем зв'язку та оповіщення в готовність до дій в умовах особливого періоду;

уточнення можливої обстановки та розрахунків сил і засобів, які будуть залучатися до здійснення заходів, передбачених планами цивільного захисту на особливий період;

організація та проведення рятувальних та інших невідкладних робіт, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, які виникли внаслідок воєнних (бойових) дій, зокрема із застосуванням засобів ураження;

переведення органів управління та сил цивільного захисту на штати воєнного часу;

розгортання спеціальних формувань, призначених для виконання окремих завдань цивільного захисту на територіях та в населених пунктах, що віднесені до груп цивільного захисту, та на об'єктах суб'єктів господарювання, віднесених до категорій цивільного захисту;

визначення населених пунктів та районів, що потребують проведення гуманітарного розмінування, маркування небезпечних ділянок, проведення очищення (розмінування) територій;

уточнення потреби в захисних спорудах для укриття населення та приведення в готовність усіх об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, забезпечення цілодобового доступу до таких об'єктів;

організація будівництва захисних споруд цивільного захисту, споруд подвійного призначення та виготовлення (монтування) первинних (мобільних) і облаштування найпростіших укриттів, а також (у разі потреби) відновлення пошкоджених (зруйнованих) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту;

організація здійснення інженерно-технічних заходів цивільного захисту для забезпечення захисту населення і територій;

здійснення заходів із забезпечення захисту джерел водопостачання;

здійснення заходів із забезпечення сталої роботи або безаварійної зупинки суб'єктів господарювання, забезпечення живучості об'єктів критичної інфраструктури, призначених для життєзабезпечення населення;

приведення в готовність до виконання завдань за призначенням формувань, які здійснюють радіаційне та хімічне спостереження (розрахунково-аналітичні групи, пости радіаційного і хімічного спостереження, диспетчерські служби), здійснення постійного радіаційного та хімічного спостереження;

здійснення заходів щодо зменшення обсягу запасів небезпечних хімічних, вибухо- і пожежонебезпечних речовин на об'єктах підвищеної небезпеки;

здійснення заходів щодо захисту сільськогосподарських тварин, тваринницьких приміщень, ферм і комплексів, створення запасів кормів і води;

здійснення заходів щодо підвищення рівня протипожежного захисту об'єктів та територій;

видача засобів індивідуального захисту органів дихання населенню та органам управління цивільного захисту, а також засобів індивідуального захисту, приладів радіаційної, хімічної розвідки та дозиметричного контролю особовому складу сил цивільного захисту;

підготовка до роботи в умовах особливого періоду мережі закладів охорони здоров'я, забезпечення їх лікарськими засобами та медичними виробами, а також здійснення підготовчих заходів до прийому постраждалих та надання їм медичної допомоги;

організація епідемічного нагляду та лабораторного контролю за забрудненням навколишнього природного середовища, продовольства і води;

проведення масової імунізації населення за епідемічними показаннями (за окремим рішенням);

підготовка до роботи органів з евакуації, уточнення документації щодо організації та проведення евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей;

здійснення заходів із підготовки інфраструктури безпечних районів до прийому евакуйованого населення та матеріальних і культурних цінностей, організація забезпечення життєдіяльності евакуйованого населення та розміщення матеріальних і культурних цінностей;

проведення (у разі потреби) за окремим рішенням Кабінету Міністрів України, відповідних місцевих органів виконавчої влади (військових адміністрацій) евакуації населення та матеріальних і культурних цінностей з районів можливих воєнних (бойових) дій у безпечні райони;

організація забезпечення евакуйованого населення житлом, основними продовольчими і непродовольчими товарами;

призначення на посади та звільнення з посад керівників і фахівців органів управління та сил цивільного захисту відповідно до плану заміщення військовозобов'язаних, які у зв'язку з мобілізацією підлягають призову до Збройних Сил, інших військових формувань, утворених відповідно до законів України;

видача особовому складу органів управління та сил цивільного захисту посвідчень особи для персоналу цивільної оборони (цивільного захисту) міжнародного зразка;

нанесення (оновлення) на будівлі, споруди, транспортні засоби, спеціальну та іншу техніку, які підпадають під дію норм міжнародного гуманітарного права, відповідних розпізнавальних знаків (емблем);

навчання населення способам захисту від наслідків надзвичайних ситуацій, спричинених застосуванням засобів ураження;

відновлення та підтримання громадського порядку в населених пунктах та на територіях, що зазнали впливу засобів ураження;

виконання інших завдань та заходів, передбачених планами цивільного захисту на особливий період.

Додатковими завданнями територіальної підсистеми у відбудовний період є:

проведення цільової мобілізації для ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій;

ліквідація наслідків воєнних дій у населених пунктах та на територіях, що зазнали впливу засобів ураження;

вжиття заходів для відновлення об'єктів критичної інфраструктури сфери життєзабезпечення населення;

визначення населених пунктів та районів, що потребують проведення гуманітарного розмінування, маркування небезпечних ділянок, проведення очищення (розмінування) територій;

залучення до ліквідації наслідків ведення воєнних дій та надзвичайних ситуацій міжнародної допомоги;

відновлення (у разі потреби) об'єктів фонду захисних споруд цивільного захисту, що зазнали руйнувань або пошкоджень.

17. Територіальна підсистема, її ланки та субланки провадять свою діяльність відповідно до планів основних заходів цивільного захисту на рік.

18. Функціонування територіальної підсистеми, її ланок та субланок, проведення заходів цивільного захисту в особливий період здійснюються відповідно до плану цивільного захисту на особливий період.

19. Заходи із запобігання виникненню та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій здійснюються на основі планів реагування на надзвичайні ситуації.

20. На об'єктах підвищеної небезпеки розробляються плани локалізації і ліквідації наслідків аварій на таких об'єктах.

21. З метою забезпечення здійснення заходів із запобігання виникненню надзвичайних ситуацій на території Чернігівської області проводиться постійний моніторинг і прогнозування надзвичайних ситуацій.

22. Організація, залучення відповідних сил та засобів до робіт з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації, призначення керівника таких робіт здійснюються відповідно до Кодексу цивільного захисту України, Положення про єдину державну систему цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 09 січня 2014 року № 11, та інших нормативно-правових актів.

23. Сили цивільного захисту, крім добровільних формувань цивільного захисту, укомплектовуються та забезпечуються органами управління цивільного захисту, що їх утворили, з урахуванням необхідності проведення робіт, пов'язаних з реагуванням на надзвичайну ситуацію або запобіганням її виникненню в автономному режимі протягом не менш як трьох діб.

Директор Департаменту з питань цивільного захисту та оборонної роботи Чернігівської обласної державної адміністрації

Олександр ТИЩЕНКО